

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 9. Invalida sunt sponsalia, etiam jurata, quæ quispiam contraxit
post votum simplex castitatis, vel ingrediendæ Religionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

137. §. cum quis eod. 2°. quia ex facto à lege improbatò oriri nequit obligatio. L. cum lex ff. de fideiuss. 3°. quia consensum in talibus eventis necessariò renovandum Rota Romana perpetuò docuit, docentque plerique Theologi & Canonistæ apud Ricciū in Praxi aurca to. 1. resol. 228.

CAPUT VIII.

Sponsalia, sub conditione pœnali, quòd pars que promissis non steterit, pendet alteri 100. aureos v. g. non obligant ad solutionem pœnæ resiliens ex causa iusta.

23 **I**Ta Doctores passim omnes, aientes id procedere, etiam si talia sponsalia juramento forent firmata. Tum quia taliter jurantes tacite excipiunt casus, quibus jura permittunt resilire. Tum quia legitima juramenta, sponsalibus adjecta, sequuntur naturam sponsalium, nec proinde obstant libertati matrimonii. At verò cap. *Gemma* de sponsal. dicitur, quòd cum libera matrimonia esse debeant; idè talis stipulatio, propter pœnæ interpositionem, sit merito improbanda.

24 **S**iquis tamen resiliat injustè, videtur tunc obligatus ad solvendam pœnam stipulatam. quidquid in contrarium dicant Sanchez, Tannerus, Tamburinus, Dicaillus. Eò quòd utique Canones, improbant adjectionem pœnæ, non procedant pro casu resiliens injustè. Non solum quia pro eo casu non procedit ratio quam allegant (neque enim obligatio solvendi pœnam, in eo casu, officit libertati matrimonii. Cum ipsinet Canones sub censuris cogi velint injustè resiliens) sed etiam quia ipsamet jura probant adjectionem pœnæ in casu injustè resiliens, dum probant conditionem, ut qui injustè resiliat à sponsalibus, perdat arrhas. L. ult. C. de sponsal. Nec hoc tantum; sed ibidem additur, posse à sponsis adjici conditionem, ut perfidus sponsus, vel sponsa, habens 25. annos completos, ultra restitutionem arrhæ acceptæ, solvat duplum, decuplum, centuplum ejus arrhæ. Si hanc pœnam (proprie vel improprie dictam) jura non improbant pro casu resiliens injustè, solida ratio non apparet, cur improbent (pro eo casu) solutionem 100. aureorum v. g. Et idè validè & licitè adjici conditionem multæ pecuniariæ, ab injustè resiliens solvendæ, docent Barbosa in citatum cap. *Gemma* n. 9. & 10. Layman l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 87. Coninck disp. 22. dub. 5. Perez disp. 7. sect. 1. n. 6. Basilius Pontius apud Dianam p. 3. tr. 4. resol. 21. ubi & ipse subscribit.

25 **E**t confirmatur: si pars innocens, occasione celebratorum sponsalium, neglexerit optimum matrimonium, quod aliàs in manu habebat, potest à sponso (injustè resiliens) exigere compensationem istius emolumentii cessantis (uti docet Glossa communiter recepta in *L. Titie* 134. ff. de verb. obligat. contra Barbosam & Sanchez) sicut si fecisset expensas notabiles in vestes nuptiales, futurum convivium nuptiale, &c. posset ab ipso exigere compensationem istius damni emergentis, uti fatentur Sanchez & Barbosa (si quidem æquè passà est illud lucrum cessans, ratione contractus sponsalium; quam istud damnum emergens: parique injustè resiliens æquè est causa injusta illius, quam istius: cum illud patitur propter ipsum, & propter acceptam ab ipso fidem, quam injustè violat; non passura, si perfidiam ipsius rescivisset) ergo similiter exigere potest solutionem pœnæ, injustè resiliens apposita.

CAPUT IX.

Invalida sunt sponsalia, etiam jurata, quæ

quispiam contraxit post votum simplex castitatis, vel ingrediendæ Religionis.

ITa habetur cap. *rursus* qui Clerici vel votentes. Et ratio est, quia quod Deo jam consecratum & datum est, alteri sine sacrilegio dari vel promitti non potest. Nec validum esse potest de eo juramentum. Quia juramentum esse non potest vinculum iniquitatis.

Excipiunt quidem Lessius, Lugo; Sanchez & alii casum, quo sponsalia, post votum castitatis, inita essent cum puella voti nescia, sub promissione matrimonii cognita & imprægnata; qua diffamaretur, nisi duceretur. Quia cum obligatio erga puellam sit ex stricta justitia, fortior est obligatio voti, solum obligantis ex religione.

Sed exceptionem non admittunt, nec admittunt Navarrus, Vivaldus, Rodriguez, Layman, Sylvius q. 62. q. 6. conclus. un. & plerique alii. Quia voto castitatis obstrictus; non tenetur eam ducere ratione promissionis: utpote ob allatam rationem invalide, uti declaratur citato canone. Nec ratione damni illati: utpote quod nec debet, nec potest reparare, per medium quod non est in sua potestate (ut patet in eo qui, ligatus voto solemnii castitatis, vel impedimento affinitatis, puellam sub promissione matrimonii violasset, & imprægnasset, diffamandam, nisi duceretur) sed per medium in sua potestate existentis, v. g. per pecuniam, &c. Non est autem in potestate ipsius, promittere & dare ipsi corpus suum, jam Deo datum & consecratum per votum castitatis, nisi votum illud per legitimam potestatem tollatur. Sicut non est in potestate ipsius, ad indemnandum Titium, dare ipsi centum aureos, jam antè Ecclesiæ datos, nec amplius existentes in potestate sua. Nec solidum apparet fundamentum dicendi, quòd eo casu fortior sit obligatio justitiæ, quam religionis, vel quòd Deus cedat juri suo, ut puella terretur indemnitas. Contrarium enim apparet in casu voti solemnii, & in casu copulæ per vim extortæ, absque matrimonii promissione. Qui enim sic extorsisset, maneret obligatus voto, non obstante puellæ damno.

Et quare (in casu nostro) fortior esset obligatio justitiæ, quam religionis: cum corpus Deo datum & consecratum, per votum castitatis, non sit obnoxium obligationi justitiæ, ob promissionem onerosam puellæ factam: utpote invalidam, quia de re quæ non erat in potestate promittentis?

Si dicas 1°. rationem esse, quia Deus coli non vult de bonis alteri ex justitia debitis; nec vult coli cum injuria proximi. Respondeo, nec tunc Deum coli de bonis alteri ex justitia debitis, ut offensum est; nec cum injuria proximi: utpote qui debet esse contentus reparatione damni, quæ fit in potestate damnificantis, ut patet in duobus casibus n. 28. in fine allatis.

Si dicas 2°. esse in potestate ejus, qui sub matrimonii promissione puellam imprægnavit, petere dispensationem super voto suo, cum justissimam ad hoc habeat causam. Respondet Sylvius, posse quidem (ob dictam causam) petere dispensationem, sed ad id in rigore non teneri. Neque enim id promissit, nec validè promittere potuit. Ob ea quæ dixi n. 22. Solum proinde tenetur ad id, ad quod teneretur, si idem damnum ipsi per injuriam intulisset, absque matrimonii promissione. Tenetur ergo alià vi satisfacere pro damno, si possit, efficaciter per dotationem ut æquè benè nùbat. Si tamen damnum famæ ipsius reparare nequeat, nisi ipsam ducendo, æquum est ut dispensationem procuret, & tunc ducat. Quia seduxit eam, sub spe matrimonii promissis, non monendo eam de voto suo. Cujus si conscia fuisset, sibi damnum imputare deberet. Quòd si corrup-

no ipsius publicata non fuerit, nec proinde famam amiserit, satisfaciendo dotando ipsam.

CAPUT X.

Sponsalia ipso iure dissolvuntur 1°. per matrimonium de presenti cum alia initum. 2°. per solemnem professionem in religione approbatam. 3°. per sacri Ordinis susceptionem. 4°. per ortam inter sponsos cognationem spiritualem, ex eo quod sponsus filium sponsa de fonte baptismi levaverit, vel affinitatem ex superinducta copula cum cognato, vel cognata alterius, in primo vel secundo gradu.

32 PRIMA pars constat ex cap. si inter unam ex de sponsalibus & matrim. ubi Gregorius IX. dicit: quando inter ipsos accessit tantummodo promissio de futuro... si alius mulierem illam per verba de presenti desponsaverit, etiam si inter ipsam & primum juramentum intervenerit de futuro, huiusmodi intuitu secundum matrimonium non poterit separari (utpote indissolubile) sed eis est de violatione fidei, & juramenti, si intervenerit, poenitentia injungenda. Gravier enim peccaverunt violando. Et si prior sponsa de futuro expectare voluerit mortem istius uxoris, ipsa mortua jus habet exigendi ipsum in maritum, ratione datae fidei, qua per matrimonium istud absolute extincta non fuit, sed sopita, vel suspensa pro tempore durantis illius matrimonii; utique ob impossibilitatem servandi illam durante illo matrimonio. Quo cessante, non est cur urgere nequeat jus, quod absolute non amiserat per perfidiam alterius partis. Neque enim perfidus ipsi absolute auferre potuit jus, per injuriam a se factam, neque sua fraus ipsi quoad hoc debet patrocinari. Et ideo in hoc casu matrimonium subséquens priora sponsalia non dissolvit absolute, sed pro solo tempore quo ipsum durat, ut recte docet Bone. spei disp. 1. de sponsalib. n. 104. cum Adriano, Ledesma, Sylvio, Coninck, Palao & aliis, contra Sanchez, Rodriguez, & Layman; oppositum sentientes, eod quod obligatio, licet valide contracta, extinguatur per impedimentum fortius superveniens. At hoc non esse semper verum, constat ex eo quod ille qui votum emisit ingrediendi religionem, & postea matrimonium contraxit, & consummavit, mortua uxore, religionem ingredi teneatur.

33 Secunda pars aperte sequitur ex eo quod solemnis professio religionis approbata dissolvat matrimonium ratum, prout docet Tridentinum sess. 24. can. 6. Si autem solvit vinculum fortius, multo magis vinculum minus forte. Et si solvat vinculum matrimoniale, a quo vincitur vinculum sponsalium; a fortiori solvit vinculum sponsalium, juxta regulam Juris: si vincio vincens te, a fortiori vinco te.

34 Ille tamen qui religionem simpliciter ingreditur, sponsalium vinculo non solvitur ante professionem, licet pars in saeculo manens, sponsione sua eo ipso liberetur, quo pars altera vellem religiosam suscipit. Quia cum per illam susceptionem ostendat se à nuptiis alienum, censetur alteri remittere sponsionis obligationem; vel saltem ipsi dare justam restandi causam, ob notabilem rei mutationem, in eo quod cum magno incommodo suo expectare debeat per annum ut ei nubat, cui abjectio cuculli, vel veli, & inconstantia, cum ignominia, rixarumque periculo, improparari possent, ut saepe fit in saeculo. Sic Bonæ spei n. 91. & seqq. & passim alii.

35 Tertia pars habetur in cap. unico de voto in 6. Susceptio tamen Ordinis sacri post sponsalia illi-

cita est. Quamvis enim post sponsalia licitus sit religionis ingressus (cum etiam post matrimonium ratum, nondum consummatum, invitâ comparte, jus permittat religionis ingressum, cap. 2. de conversione conjugatorum) post ea tamen nullum jus permittit, sacri Ordinis invitâ comparte susceptionem, nec illius suscipiendi votum, nec votum simplex castitatis; eod quod per sponsalia corpus spondentis jam sit alteri obligatum, ideoque non teneat simplex votum illi obligationi præjudicans. Tunc enim procedit communis ratio, quod Deus aliis subtrahi nolit bona ipsis obligata, ut sibi offerantur, nec colit velit cum alterius injuria. Unde Ecclesia non admittit allegationem sponsi, probantis se simplex votum castitatis emisisse post sponsalia. Imò in cap. veniens qui Cler. vel vovent. reprobatur continentia votum, à muliere post sponsalia emissum, inconsulto sponso, ipsique matrimonio permittit. Et quod plus est, in extrav. Joan. XXI. cap. un. de voto, decernitur, cum qui, nondum consummato (quod contraxerat) matrimonio, sacrum suscepit Ordinem, non obstante solemni voto castitatis illi annexo, ad petitionem uxoris, cogendum esse, sub poena excommunicationis, consummare matrimonium, nisi religionem ingredi malit.

36 Quarta pars constat ex eo quod quidquid dirimit matrimonium, dirimat & sponsalia (cum fortius sit vinculum matrimonii, quam sponsalium.) Cognatio verò illa, & affinitas dirimunt matrimonium. Igitur & sponsalia.

CAPUT XI.

Occurritur argumentis contradicentium assertioni, quâ n. 35. dictum est, invitâ comparte, licetiam non esse (post sponsalia) susceptionem Ordinis sacri, nec emissionem simplicis voti continentia.

HOc quod ibi dixi, dixi cum S. Antonino 3. p. tit. 1. c. 13. §. 2. Hostiensis, Innocentio, Panormitano, & communi sententia Canonistarum, quibus ex Theologis subscribunt Navarrus, Sanchez, Reginaldus, Valentia, Coninck, Becanus, alique non pauci.

37 Isti tamen doctrinam contradicunt (fateor) S. Thomas in 4. dist. 38. q. 1. a. 3. quæstio 2. ad 1. Richardus, Cajetanus, Sotus, Rodriguez, Ledesma, Suarez, Vasquez, Bonacina, Mastrius, alique plures, hisce argumentis suffulti, 1°. quia in sponsalibus subintelligitur tacita conditio: nisi status perfectior eligatur (cum sponsalia non debeant statum perfectiorem impedire) susceptio verò Ordinis sacri, promissaque continentia status, est status perfectior matrimonio, per sponsalia promissa. 2°. per votum ingrediendi religionem sponsalia dissolvuntur: ergo & per votum simplex castitatis.

38 Verum hæc argumenta non convolvunt assertionem nostram. Non primum, tum quia conditio illa, seu exceptio, neque subintelligitur ex Jure positivo, seu Canone aliquo id declarante: utpote ex quo oppositum potius conficitur (per ea quæ n. 35. allegata sunt) tum quia exceptio religiosi status, ante matrimonium consummatum, in jure positivo est singularis; ultra expressos proinde limites non extendenda, nec ad quemlibet statum sponsalibus & matrimonio perfectiorem amplianda: quemadmodum vis solvendi matrimonium ratum, religiosam professioni singularis, ad quemlibet perfectiorem statum, seu perfectioris status votum extendenda non est.

39 Neque exceptio illa, seu conditio, in sponsalibus contractu subintelligitur ex natura rei, vel ex communi sensu sibi invicem spondentium ma-